

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania P. Spółki z o.o. w Ł.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
z udziałem L. B. i D. C. prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą P. o
podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 26 lutego 2025 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się Spółki i D. C. prowadzącej działalność
gospodarczą pod firmą P. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 4 lipca 2023 r., sygn. akt III AUa 2314/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od P. Spółki z o.o. w Ł. i D. C. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie kwotę po 900 (dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z ustawowymi odsetkami z art. 98 § 1¹ k.p.c.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie decyzją z 7 października 2020 r., nr [...], ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, tj. emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i ubezpieczenie zdrowotne L. B. jako pracownika płatnika składek P. sp. z o.o. w Ł. z tytułu umowy

o pracę i z tytułu umów zlecenia zawartych z płatnikiem składek P. w Ł. w okresie od lipca 2016 r. czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, wyrokiem z dnia 13 października 2021 r., zmienił zaskarżoną przez P. sp. z o.o. decyzję i stwierdził, że podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne tj. emerytalne, rentowe, chorobowe wypadkowe i ubezpieczenie zdrowotne L. B. jako pracownika u płatnika składek P. sp. z o.o. z siedzibą w Ł. od lipca 2016 r. do czerwca 2017 r. nie obejmują świadczeń uzyskiwanych przez L. B. z tytułu umów zlecenie zawartych z płatnikiem składek D. C. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą P..

Sąd Apelacyjny w Warszawie, wyrokiem z dnia z dnia 4 lipca 2023 r., zmienił zaskarżony przez organ rentowy wyrok Sądu Okręgowego i oddalił odwołanie.

W sprawie ustalono, że 30 maja 2016 r. pomiędzy P. sp. z o.o. w Ł. (której współnikami byli małżonkowie D. i P. C.) a D. C. prowadzącą działalność gospodarczą P. w Ł. zawarta została na czas nieokreślony umowa o świadczenie usług. Przedmiotem umowy było świadczenie przez P. (zleceniobiorca) dla klientów P. sp. z o.o. (zleceniodawcy) usług księgowych obejmujących w szczególności:

- przygotowywanie planów kont dla nowych klientów,
- pomoc i wsparcie przy prowadzeniu księgowości,
- weryfikacja i wysyłanie deklaracji, informacji podatkowych i „zusowskich” za klientów,
- inne czynności związane z obsługą rachunkowo-podatkową klienta,
- sporządzanie sprawozdań finansowych dla klientów.

Z tytułu tej umowy zleceniobiorca otrzymywał od zleceniodawcy wynagrodzenie.

L. B. była zatrudniona w P. sp. z o.o. na podstawie umowy o pracę od 11 lipca 2016 r. do 30 czerwca 2017 r, na stanowisku księgowej (z wynagrodzeniem 1.850 zł brutto), a do jej obowiązków należało sporządzanie listy płac i dokumentów „zusowskich”, księgowanie dokumentów, sporządzanie wydruków oraz deklaracji do urzędu skarbowego, sporządzanie deklaracji PIT-11 za pracowników, wysyłanie ich do pracowników i urzędu skarbowego w obowiązującym terminie, terminowe powiadamianie klientów o wysokości składek „na ZUS i US”, terminowe wysyłanie korespondencji i wyjaśnień do „ZUS i US”, wykazanie najwyższej staranności we

wprowadzaniu i utrzymywaniu danych w używanych programach, sporządzanie innych dokumentów na zlecenie klienta lub pracodawcy.

L. B. i D. C. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą P. od 11 lipca 2016 r. do 30 czerwca 2017 r. łączyła umowa zlecenie. Umowa ta obejmowała wykonanie prac biurowych, wprowadzenie danych, księgowanie według zlecenia oraz jedną umowę zlecenie w przedmiocie prac związanych z zamknięciem 2016 r. Z tytułu umów zlecenia ubezpieczona otrzymywała wynagrodzenie w wysokości od 1.364,38 zł do 4.428,50 zł, w zależności od liczby przepracowanych godzin.

Z § 3 pkt 1b umowy między P. sp. z o.o. i D. C. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą P. wynika, że zleceniodawca zapewnia zleceniobiorcy należyłą współpracę ze strony wszystkich osób z nim współpracujących (w tym osób wykonujących na jego rzecz umowę zlecenia). Z umowy wynika, że D. C. jako zleceniobiorca świadczyła usługi księgowe dla klientów Spółki. Za te usługi było wypłacane wynagrodzenie. Postanowienia dotyczące wynagrodzenia (§ 5 pkt 1 i 2 umowy) brzmiały następująco: „zleceniobiorca otrzyma wynagrodzenie w kwocie od 8.000 zł (osiem tysięcy złotych) netto miesięcznie; za czynności związane ze sporządzaniem sprawozdań finansowych zleceniodawca (prawdopodobnie chodziło o zleceniobiorcę - uwaga Sądu Apelacyjnego) otrzyma dodatkowe wynagrodzenie w przedziale 10.000 zł – 25.000 zł netto, według uznania zleceniodawcy, mając na względzie liczbę wykonywanych zadań i obsługiwanych firm.”

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji naruszył art. 233 § 1 k.p.c. bo wadliwie uznał, że Spółka nie miała żadnych korzyści z pracy ubezpieczonej na podstawie umów zlecenia i że istotne jest w sprawie to, że z tytułu umowy o pracę i zlecenie ubezpieczona obsługiwała różnych klientów. Wskazał, że Sąd Okręgowy, dokonując tych ustaleń, oparł się wyłącznie na zeznaniach D. C., które z uwagi to, że była zainteresowana rozstrzygnięciem, nie mogą być uznane za obiektywny i wiarygodny dowód, przy braku innych dowodów potwierdzających tę okoliczność. Sąd Apelacyjny podkreślił, że ta okoliczność nie wynikała z zeznań pracowników Spółki złożonych w postępowaniu administracyjnym. Chociaż ubezpieczona, której dotyczy zaskarżona decyzja w niniejszym postępowaniu, nie została przesłuchana, to jednak z zeznań pracownika M. L. wynika m. in., że praca na zlecenie była wykonywana w trakcie godzin

przeznaczonych na umowę o pracę. Z zeznań nie wynikało, aby czynności dotyczyły innych klientów, a jedynie, że były innego rodzaju. Bezpośrednim jej przełożonym zarówno z umowy o pracę, jak i umowy zlecenie była D. C.. Inne przesłuchane osoby – B. S., M. D. również zeznały, że ich bezpośrednim przełożonym zarówno z umowy o pracę, jak i umowy zlecenie była D. C.; na zlecenie pracowały w siedzibie Spółki, na sprzęcie Spółki, zazwyczaj w soboty. Z zeznań pracowników, złożonych w trakcie postępowania kontrolnego, nie wynikało, aby obsługiwali oni różne firmy w ramach umów o pracę i umów zlecenia. Pracownicy wspominali jedynie o różnych czynnościach wykonywanych w ramach tych umów, nie określając jednak, na czym te różnice miały polegać. Jedynie M. L. wskazała, że umowa o pracę wiązała się z kontaktem z klientami a wykonywanie zleceń polegało na pracy z dokumentami, ale nie zostało to przez nią sprecyzowane. Z zeznań licznych ubezpieczonych złożonych w trakcie postępowania kontrolnego ZUS ani też z zeznań D. C. złożonych przed Sądem nie wynika, czym różniły się czynności wykonywane w ramach umów o pracę i umów zlecenia. Różnice te nie wynikały też w żadnym razie z treści umów zawieranych z ubezpieczonymi. Zarówno umowy o pracę, jak i umowy zlecenia dotyczyły szeroko ujętych czynności księgowania. Gdyby nawet przyjąć za Sądem Okręgowym, że czynności te dało się rozdzielić a nawet wykonywane były na rzecz innych klientów, to i tak nie miałyby to znaczenia w kontekście dyspozycji przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, gdyż art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie odnosi się wyłącznie do sytuacji, gdy w ramach zlecenie zleceniobiorca wykonuje takie same czynności co w ramach stosunku pracy.

Dalej Sąd Apelacyjny wywiódł, że D. C. z mężem P. C. byli jedynymi właścicielami odwołującej się Spółki, czynności z umowy o pracę i umowy zlecenia były wykonywane w tym samym miejscu, w zbliżonym czasie i przy użyciu tych samych narzędzi pracy. Nadzór nad wykonywanymi czynnościami zarówno z umowy o pracę, jak i umowy cywilnoprawnej dokonywała D. C..

Sąd Apelacyjny zauważył, że analiza postanowień umowy między P. sp. z o.o. i D. C. pozwala na wniosek, że umowa ta miała jedynie uzasadnić przepływy finansowe pomiędzy stronami umowy. Niezależne od siebie podmioty gospodarcze nie sformułowałyby tak niedookreślonej i niejasnej treści umowy, która poza

gwarantowaniem comiesięcznej wypłaty 8.000 zł uniemożliwiałyby dochodzenie jakichkolwiek roszczeń. Zawarcie takiej umowy uzasadnia to, że jedynymi współnikami Spółki P. byli małżonkowie P. i D. C., a stroną umowy była D. C..

W rezultacie, Sąd Apelacyjny uznał, że ubezpieczona w ramach zawartych umów cywilnoprawnych, wykonywała pracę na rzecz swojego pracodawcy w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 497 ze zm.).

Odwołująca się Spółka w skardze kasacyjnej od powyższego wyroku zarzuciła:

I. naruszenia prawa materialnego, tj.:

1. art. 65 § 2 k.c., polegające na błędnej wykładni umowy o świadczenie usług z dnia 30 maja 2016 r. łączącej P. sp. z o.o. i D. C. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą P. i w konsekwencji jego niewłaściwe zastosowanie, przez pominięcie jaki był zgodny zamiar stron umowy, jej cel i przyjęcie, że przez postanowienie zawarte w § 3 pkt 1b umowy strony miały zamiar formalnego uregulowania procederu czerpania korzyści materialnych z wykonywania umów zlecenia przez swoich pracowników na rzecz innego podmiotu, działając na zasadzie wzajemności, tj. „na krzyż” i tym samym działania w celu obniżenia należnych składek na ubezpieczenie społeczne podczas, gdy:

- przedmiotem umowy było świadczenie usług bezpośrednio przez zainteresowaną, ubezpieczona ani inne osoby zatrudnione przez zainteresowaną nie wykonywały czynności objętych umową;

- celem umowy było wynagrodzenie dla D. C. za czynności, jakie wykonywała na rzecz spółki P. sp. z o.o. jako jej główna księgowa;

- z § 3 pkt 1b umowy wynika jedynie to, że zainteresowana mogła liczyć na wsparcie osób zatrudnionych przez płatnika wyłącznie w zakresie niezbędnym do należytego wykonywania usług osobiście, tj. przez D. C., przez co obie strony tej umowy zgodnie rozumiały np. samo udzielanie informacji m.in. przez współpracowników, pracowników, przedstawicieli lub innych osób, które to informacje byłyby niezbędne D. C. do wykonania umowy; bez takiej „współpracy” zainteresowana nie byłaby w stanie świadczyć osobistych usług objętych umową; postanowienie to mówi o normalnych kontaktach między personelem obu stron w

celu realizacji umowy, a nie wykonywaniu przez personel płatnika czynności zleconych zainteresowanej;

- gdyby zamiarem stron było uzasadnienie rzekomych przepływów finansowych, tj. refinansowania zleceniodawcy przez pracodawcę wynagrodzenia wypłacanego przez zleceniodawcę ubezpieczonemu, to istniałaby pomiędzy stronami także umowa o odwrotnym skutku finansowym;

- przyczyną utworzenia płatnika, tj. P. sp. z o.o. była chęć ograniczenia odpowiedzialności i ryzyka związanych z prowadzoną działalnością, a nie „optymalizacja” składek ubezpieczeniowych;

2. art. 8 ust. 2a stawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie przez Sąd drugiej instancji, że ubezpieczona w ramach zawartych umów cywilnoprawnych wykonywała pracę na rzecz swojego pracodawcy, przez co została wyczerpana dyspozycja tego przepisu, co tym samym skutkowało oddaleniem odwołania płatnika, podczas gdy niezbędnym elementem konstrukcji „uznania za pracownika” w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest występowanie rozliczeń finansowych między pracodawcą a zleceniodawcą - istnienie tzw. „trójkąta umów”, tj. umowy o pracę, umowy zlecenia między pracownikiem a osobą trzecią i umowy o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą, a w niniejszej sprawie dyspozycja tego przepisu nie została wyczerpana, ponieważ sam fakt powiązań osobowych i kapitałowych między płatnikiem jako pracodawcą a ubezpieczoną jako zleceniodawcą nie stanowi wystarczającej podstawy do przyjęcia, że czynności ubezpieczonej były w rzeczywistości wykonywane na rzecz pracodawcy oraz że została wyczerpana dyspozycja art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; płatnik i zainteresowana nigdy nie obsługiwały jednocześnie tych samych klientów, przez co ubezpieczona z tytułu umów o pracę i umów zlecenia wykonywała czynności na rzecz różnych podmiotów, co wyłącza zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, gdyż pojęcie wykonywania pracy w świetle tego przepisu należy rozumieć, jako przysparzanie korzyści pracodawcy będących wynikiem pracy; brak jest również rozliczeń finansowych między płatnikiem a zainteresowaną, tj. płatnik nie finansował umów

zlecenia wykonywanych przez ubezpieczoną dla zainteresowanej; w sprawie nie występuje tzw. „trójkąt umów”, gdyż nie została zawarta umowa o podwykonawstwo między płatnikiem i zainteresowaną, której przedmiotem byłoby rozliczenie finansowe za świadczenie pracy przez ubezpieczoną - co skutkowało nadinterpretacją treści normy zawartej w art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i jej niewłaściwym zastosowaniem.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów w postaci niejednolitej wykładni art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w odniesieniu do podobnych stanów faktycznych. Podkreśliła, że w 25 sprawach zakończonych przed Sądem Okręgowym w Warszawie dotyczących poszczególnych ubezpieczonych zostały wydane identyczne wyroki zmieniające zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Warszawie i że Sądy pierwszej instancji zaprezentowały jednolite stanowisko, że podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne ubezpieczonych jako pracowników płatnika nie obejmują świadczeń uzyskiwanych z tytułu umów zlecenie zawartych z zainteresowaną - tj. w sprawach prowadzonych pod sygn. akt: XXI U 812/21, XXI U 2121/20, XIV U 2166/20, XIII U 1948/20, XXI U 2122/20, XIII U 963/21, XXI U 2124/20, XIII U 1944/20, XXI U 2120/20, XIII U 1266/21, XXI U 2138/20, XXI U 1182/21, XIV U 2194/20, XIII U 964/21, XIV U 2193/20, XIII U 1960/20, XIII U 1958/20, XXI U 2141/20, XIII U 1959/20, XXI U 2140/20, XIV U 2183/20, XIII U 1951/20, XXI U 2132/20, XIV U 2181/20, XXI U 2131/20.

Na skutek wniesionych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie apelacji wszczętych zostało 25 postępowań apelacyjnych przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, przy czym jedno z postępowań zostało przekazane do rozpoznania przed Sąd Apelacyjny w Łodzi. Na etapie rozpoznawania tych apelacji pojawiła się rozbieżność w orzecznictwie Sądu Apelacyjnego w Warszawie oraz Sądu Apelacyjnego w Łodzi. W przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że oddalił odwołanie płatnika. Natomiast w wyniku rozpoznania analogicznych spraw przez Sąd Apelacyjny w Łodzi:

- w sprawie III AUa 555/23 z odwołania P. sp. z o.o. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie, z udziałem zainteresowanej D. C. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P. oraz ubezpieczonej M. W., Sąd Apelacyjny w Łodzi, wyrokiem z dnia 6 września 2023 r., oddalił apelację ZUS,

- w sprawie III AUa 751/22 z odwołania D. C. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie, z udziałem zainteresowanego P. sp. z o.o. oraz ubezpieczonej M. D., prowadzonej przez Sąd Apelacyjny w Warszawie, wyrokiem z dnia 24 stycznia 2023 r., oddalono apelację ZUS,

- w sprawie III AUa 2478/22 z odwołania D. C. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie, z udziałem zainteresowanego P. sp. z o.o. oraz ubezpieczonych M. G. i S. A., Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 7 marca 2023 r. oddalił apelację ZUS.

Ponadto skarżąca stwierdziła, że w przedmiotowej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne:

Czy na gruncie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w przypadku braku faktycznego finansowania przez pracodawcę wynagrodzenia z tytułu świadczenia pracownika na podstawie umowy zlecenie zawartej z podmiotem trzecim (tj. brak przepływów finansowych pomiędzy pracodawcą a zleceniobiorcą z tego tytułu) oraz braku umowy o podwykonawstwo pomiędzy tymi podmiotami możliwe jest przyjęcie, że dyspozycja tego przepisu została wypełniona, a czynności osoby ubezpieczonej wynikające ze zleceń przyjętych od podmiotu trzeciego były w rzeczywistości wykonywane dla pracodawcy, tj. wyłącznie na podstawie ogólnych powiązań kapitałowych i osobowych pomiędzy pracodawcą i zleceniodawcą jako odrębnymi gospodarczo i formalnie podmiotami?

W odpowiedzi na skargę organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie od odwołującej się Spółki na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Przez istotne zagadnienie prawne należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć jednocześnie charakter uniwersalny, przez co należy rozumieć, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Jednocześnie chodzi o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną stanowiącą podstawę wydania zaskarżonego wyroku. Musi więc ono pozostawać w związku ze sprawą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 24 lutego 2005 r., III PK 6/05, LEX nr 513003). Zagadnienie prawne jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie nie tylko dla ukierunkowania praktyki sądowej, ale też rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 grudnia 2020 r., III PK 12/20, LEX nr 3095788; z dnia 22 października 2020 r., II UK 385/19, LEX nr 3096724; dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, LEX nr 1230170; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z dnia 28 sierpnia 2020 r., II CSK 212/20, LEX nr 3057904). Zatem istotnym zagadnieniem prawnym jest problem, którego rozwiązanie jest konieczne do wydania orzeczenia w postępowaniu kasacyjnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2019 r., II CSK 60/19, LEX nr 2745538; z dnia 14 sierpnia 2020 r., V CSK 618/19, LEX nr 3051789).

Przedstawione przez skarżącą zagadnienie prawne nie spełnia tych wymagań, bowiem jego założeniem są okoliczności niewynikające z podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku. Mianowicie skarżąca pyta, czy możliwe jest zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wyłącznie na podstawie ogólnych powiązań kapitałowych i osobowych pomiędzy pracodawcą i zleceniodawcą jako odrębnymi gospodarczo i formalnie podmiotami. Tymczasem w sprawie ustalono, że ubezpieczona L. B. w ramach umowy zlecenie obsługiwała klientów odwołującej się Spółki, co skarżąca kontestuje w ramach zarzutu naruszenia art. 65 § 2 k.c. (choć kwestia ta stanowi ustalenie faktyczne niemożliwe do wzruszenia na podstawie naruszenia prawa materialnego) i twierdzi, że to wyłącznie D. C. w ramach swojej działalności gospodarczej obsługiwała klientów odwołującej się Spółki w ramach umowy o współpracy. Sąd Apelacyjny nie dał bowiem wiary zeznaniom D. C., że ubezpieczona L. B. z tytułu umowy o pracę i umowy zlecenie obsługiwała różnych klientów. Tego rodzaju ustalenie, wiążące Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c., oznacza, że odwołująca się Spółka uzyskiwała korzyść z pracy swojego pracownika, który wykonywał czynności zlecane Spółce (za wynagrodzeniem) przez jej klientów - na podstawie umowy zlecenie zawartej z współpracującym ze Spółką podmiotem – D. C. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą P.. Inaczej rzecz ujmując, pracownik ten wykonywał pracę na rzecz Spółki, obsługując jej klientów. Stanowisko to wzmacniają powiązania osobowe obu podmiotów. W tej konfiguracji jasne są także przepływy finansowe - odwołująca się Spółka przekazywała D. C. środki pieniężne (w ramach umowy o współpracy) na obsługę swoich klientów przez swoich pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych.

Należy też zauważyć, że Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 26 sierpnia 2021 r., III UZP 6/21 (OSNP 2022 nr 1, poz. 7) stwierdził, że finansowanie przez pracodawcę w jakikolwiek sposób wynagrodzenia z tytułu świadczenia na jego rzecz pracy przez pracownika na podstawie umowy zawartej z osobą trzecią, przemawia za zastosowaniem art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Należy zwrócić uwagę na ostatnie zdanie uzasadnienia powyższej uchwały. Jak wywiódł Sąd Najwyższy w powyższej uchwale, po przeprowadzonej analizie orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego tej kwestii, decydujące

znaczenie w stosowaniu art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należy przypisać przepływowi finansowemu od pracodawcy do osoby trzeciej, które ma pokryć wynagrodzenia pracowników wykonujących usługę dla osoby trzeciej. Istotny jest również układ między pracodawcą i zleceniodawcą (kapitałowe, osobowe), który pozwala na uniknięcie „oskładkowania” całości wynagrodzeń pracowników.

Z lektury uzasadnienia uchwały wynika, że możliwość takiego podejścia zastrzeżona została dla szczególnych przypadków wskazujących na działania sprzeczne z celami art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Te szczególne okoliczności są doprecyzowane w treści uzasadnienia przez odwołanie się do wyroków Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2019 r., II UK 477/17 (OSNP 2020 nr 2, poz. 16) oraz z dnia 3 października 2017 r., II UK 488/16 (LEX nr 2361596).

W konsekwencji, decydujące znaczenie należy przypisać przepływowi finansowemu od pracodawcy do osoby trzeciej, które ma pokryć wynagrodzenia pracowników wykonujących usługę dla osoby trzeciej. Natomiast również i powiązania kapitałowe (czy osobowe) i splot okoliczności faktycznych mogą stanowić podstawę do zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, gdy wskazują na celowe działania sprzeczne z celami tego przepisu.

Z kolei przesłanka w postaci potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (na którą powołuje się skarżący) występuje wtedy, gdy określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni bądź gdy jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK104/08, LEX nr 424365, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub

podobnych stanów faktycznych. Należy zatem podkreślić, że o rzeczywistych rozbieżnościach w judykaturze można mówić tylko wówczas, gdy brak zgodności rozstrzygnięć dotyczy takich samych lub bardzo zbliżonych stanów faktycznych, co skarżący powinien wykazać (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17, LEX nr 2497710).

Przedstawiane wątpliwości i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383). Konieczne jest też wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43).

Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522; z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493).

Należy też wyjaśnić, że omawianej rozbieżności nie ma w sytuacji, w której sądy wysnuwają odmienne wnioski prawne, a następnie wydają różne orzeczenia w sprawach o różnym podłożu faktycznym, przy braku tożsamyh lub bardzo zbliżonych ustaleń faktycznych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, LEX nr 1770903).

Skarżąca, choć przywołała liczne wyroki sądów powszechnych, to nie wykazała rozbieżności w orzecznictwie dlatego, że nie wiadomo, czy wskazywane

przez nią rozstrzygnięcia zostały oparte na tożsamej podstawie faktycznej (że pracownik Spółki obsługiwał jej klientów w ramach umowy zlecenia zwartej z D. C., za co ta ostatnia otrzymywała wynagrodzenie od Spółki), co jak się okazuje na przykładzie niniejszej sprawy, ma istotne znaczenie.

Trzeba wreszcie też podkreślić, że nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jak analogicznie nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 marca 2020 r., II PK 36/19, LEX nr 3034647; z dnia 12 maja 2020 r., I UK 128/19, LEX nr 3026475; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, LEX nr 2495968; z dnia 10 kwietnia 2018 r., II PK 143/17, LEX nr 2525398; z dnia 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, LEX nr 2486162; z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114; z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5). Przedstawione przez skarżącą wątpliwości prawne zostały wyjaśnione w przytoczonej i omówionej w z dnia 26 sierpnia 2021 r., III UZP 6/21 (OSNP 2022 nr 1, poz. 7).

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że w sprawie nie występują powołane przez skarżącą przesłanki przedsądu, wobec czego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w związku art. 398²¹ k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

[SOP]

[a.ł.]

